

Lokal udviklingsplan for *Langenæsen (SDT)* **2015-2016**

Langenæsen selvejende dagtilbud

Langenæs alle 54

8000 Århus C

Tlf.87138049

Mail:joti@aarhus.dk

1 Indhold

2	Den lokale udviklingsplan – hvad og hvorfor?	3
2.1	Politiske beslutninger – retningen for hele Børn og Unge	3
2.2	Fælles indsatser i Område Horsensvej.....	4
2.3	Vores lokale indsatsområder	6
3	Vores lokale indsatsområder – nærmere beskrevet	7
3.2	: Nytænkning af kostpolitikken i Langenæsen. <i>Udviklingspunkt</i>	9
3.3	Naturvidenskab i hverdagen - matematik i 0-6 års perspektiv <i>Udviklingspunkt</i>	11

2 Den lokale udviklingsplan – hvad og hvorfor?

Den lokale udviklingsplan (LUP) er en samlet beskrivelse af de særlige indsatsområder, vi som dagtilbud vil arbejde med i 2015-2016. Med LUP'en gives et indblik i, hvor vi er på vej hen, og hvordan vi vil sikre, at vi når der til.

Rammen for vores lokale udviklingsplan er først og fremmest de udviklings- og tilsynspunkter, som vi ved vores kvalitetssamtale i foråret 2014 har besluttet, at vi vil stille skarpt på. Men planen har samtidig til formål at tydeliggøre sammenhængen mellem vores lokale indsatsområder og de overordnede mål og rammer for Horsensvej og for Børn og Unge under ét.

Bestyrelsen for Det selvejende dagtilbud Langenæsen har driftsaftale med Aarhus Kommune og er som følge heraf, del af Aarhus Kommunes forsyningslinje. Det betyder, at vi skal følge de overordnede retningslinjer for 0 – 18 års området som vedtages i byrådet.

Ledelsen i dagtilbuddet udarbejder i samarbejde med personalet strategiplan for arbejdet med den lokale udviklingsplan. Bestyrelsen er inddraget i de overordnede diskussioner og bestyrelsen godkender endeligt dagtilbuddets lokale udviklingsplan.

2.1 Politiske beslutninger – retningen for hele Børn og Unge

Med vedtagelsen af Budget 2015 og Kvalitetsrapporten for 2013 har byrådet besluttet, at Børn og Unge som samlet organisation skal investere i og styrke de tidlige, forebyggende indsatser 0-18 år *samtidig* med at vi skal effektivisere.

Kvalitetsrapporten for 2013 viser, at de indsatser, Børn og Unge iværksætter i dag, gavner langt hovedparten af de aarhusianske børn og unge – men samtidig, at der fortsat er en mindre gruppe børn og unge, hvis sociale baggrund har væsentlig negativ betydning i forhold til deres chancer senere i livet. Som supplement til Folkeskolereformen og Erhvervsskolereformens fokus på 6-18-årsområdet har byrådet derfor besluttet, at vi skal have et tilsvarende stærkt fokus på 0-6-årsområdet, hvor børnenes forudsætninger for at trives og fastholde en alderssvarende udvikling hele vejen gennem barndommen og ungdomslivet bliver grundlagt.

Hvis alle børn skal have disse forudsætninger, er forældrene helt afgørende - og de forældre, der har brug for det, skal derfor have hjælp til *selv* at støtte deres barns tidlige udvikling.

Samtidig skal Børn og Unge styrke det tidlige, forebyggende arbejde med en endnu mere målrettet understøttelse af børnenes udvikling af både kognitive og ikke-kognitive færdigheder. Det indebærer en tidligere og mere systematisk opsporing af de børn, der har brug for hjælp, fælles mål for de 0-6-årige børns udvikling, samt indsatser, som i højere grad end i dag baseres på viden om og opfølgning på, hvad der virker.

Endelig skal Børn og Unge iværksætte en forstærket og målrettet indsats for de udskolingselever, der allerede har eller forventes at få sværest ved at komme i gang med en ungdomsuddannelse – heriblandt de unge, som vil blive udfordret af de kommende adgangskrav til erhvervsuddannelserne.

Parallelt her med har byrådet med Budget 2015 besluttet, at Børn og Unge (lige som resten af Aarhus Kommune) hen over 2016-2018 skal finde effektiviseringer for gennemsnitligt 1 pct. om året, hvoraf vi som samlet afdeling kan beholde den halve pct. til geninvestering eller intern omprioritering. Hvis vi på én gang skal indfri disse politiske beslutninger, skal såvel effektiviseringer som geninvesteringer og omprioriteringer vælges med blik for kravet om, at vi samtidig investerer i og styrker de tidlige, forebyggende indsatser.

Samlet set ændrer disse politiske beslutninger ikke ved de overordnede mål, Børn og Unge arbejder efter: Alle børn og unge skal fortsat trives, lære og udvikle sig, have gavn af og gavne det fællesskab, de er en del af. Med andre ord er vores opgave fortsat at sikre, at *alle* børn og unge bliver så dygtige som de kan, at den negative betydning af deres sociale baggrund mindskes, og at de trives undervejs.

Men det kræver, at vi i højere grad prioriterer og målretter de ressourcer, vi har til rådighed, at vi styrker den tidlige opsporing og det forebyggende arbejde, og at vi følger mere systematisk op på, hvad der kommer ud af vores indsatser. Endelig kræver det et tættere tværfagligt samarbejde om kerneopgaven – både internt i Børn og Unge, og på tværs i Aarhus Kommune.

2.2 Fælles indsatser i Område Horsensvej

Ud over vores egne lokale udviklingsambitioner samarbejder vi ligeledes med de øvrige dagtilbud, skoler og fritids- og ungdomstilbud i Område Horsensvej på følgende punkter:

Områdechef notat december 2014:

1. Forældresamarbejde med sigte på at mindske betydningen af social baggrund og tidlig indsats

Mål:

- At styrke overgangene fra hjem, vuggestue og dagpleje til Langenæsen med fokus på et gensidigt forpligtende forældresamarbejde til gavn for alle børn herunder de børn og familier, der har særlige udfordringer.
- At have fokus på tidlig opsporing af børn og familier, der har særlige udfordringer.

Planlagte ydelser:

Forældre og børn får før start et brev:

- med et billede af børnegruppen, og en pjece om gode forælderåd til børns sprog
- indbydelse til et kort møde og gerne et besøg med deres barn i Langenæsen
- informationsmateriale Gensidige forventninger
- orientering bl.a. om at serviceniveauet i børnehaven er mindre end i vuggestuen
- at barnets tidligere dagtilbud gerne må komme på besøg.
- ved specielle udfordringer tager vi gerne ekstra møde med forældre og evt. tidl. pasningstilbud.
- nye forældre får rundvisning, hvor de hilser på personaler i både vuggestuen og børnehaven
- SUS-samtaler ligger tættere på barnets skolestart, så skolerne kan bruge dem fremadrettet i forbindelse med skolestarten.

(Vi holder et møde omkring planerne for barnets skolestart i november)

- For at sikre, at forældrene bliver del af vores fællesskab inviterer vi forældrene til en oplevelse i naturen med deres børn på engen i Marselisskoven, hvor vi samler ind til hospitalsklovnene på Skejby og får smagsprøver på vores eftermiddagsmåltid.
- Vedr. tidlig sproglig indsats – se under "Sprog herunder forældreinddragelse" s.5.

Evaluering:

Evalueres på personale og bestyrelsesmøder i januar 2016.

2. Sygefravær. Opfølgning på strategien og de særlige indsatser

For at sikre, at vi kan sikre den optimale tryghed, læring, trivsel og udvikling for børnene har vi vedvarende fokus på specielt korttidssygefraværet

Mål :

Korttids sygefravær skal forblive på 4 dage/pr. år/medarbejder

Planlagte ydelser:

Hurtig opfølgning af ledelsen ved mere end en sygeperiode, specielt med fokus på nyansatte. Der afholdes altid mindst en opfølgningssamtale efter 14 dage.

Evaluering: De årlige opgørelser af sygefravær evalueres på personale og bestyrelsesmøde januar 2016.

3. Ledelse af børn læring og udvikling via professionelle læringsfællesskaber.

Se vores lokale indsatsområde nr. 1. 3,1 s.8

Indsatser Fra Områdeudviklingsplanen for Horsensvej

1. Natur for alle

Vi arbejder med naturen i den pædagogiske praksis, men er ikke del af Horsensvejs natursamarbejde i Hørhaven.

2. Sprog herunder forældreinddragelse

Mål:

At vi i et gensidigt forpligtigende samarbejde med forældrene sikrer, at børnenes sprog udvikles bedst muligt

Planlagte ydelser:

- Vi sprogvurderer alle børn, når de er mellem 3,1 og 3,4 år, medmindre forældrene siger nej til det. Det giver os værdifuld viden om barnets sproglige forcer og udfordringer.
- Børn, som efter vores vurdering har sproglige udfordringer, sprogvurderer vi, da det er et lovkrav.
- Børn, hvor hovedsproget i hjemmet er et andet end dansk, sprogscreenes i 3 års alderen.
- Børn, som efter vores vurdering har sproglige udfordringer får i Langenæsen ekstra sprogstøtte via et samarbejde mellem sprogpedagogen og barnets forældre: Forældrene får sprogboøger og spil med hjem og herudover foregår der en dialog om bøger og spil, som både læses og spilles af forældrene hjemme og af sprogpedagogen her i Langenæsen.

Evaluering: Evalueres på personale og bestyrelsesmøder i januar 2016.

3.Udskoling : - Ikke relevant

4. Inklusion:

Alle børn kan, hvis vi støtter og hjælper, blive en del af fællesskabet i Langenæsen.

Planlagte ydelser:

- Vi har respekt og anerkendelse som grundlæggende værdier, når vi kommunikerer med børn, forældre og personale. Vi har en positiv tilgang til alle børn og forældre.
- Vi indretter fællesskabet, så det inkluderer de børn, der på nogle områder har det svært.
- Vi fokuserer på at finde barnets ressourcer og derved få skabt respekt omkring barnet.
- Vi imødegår aktivt tegn på mobning ved at være tæt på børnene og vise dem positive måder at være sammen på. Vi har arbejdet med Maryfondens materiale: "Fri for mobberi".
- På stue- og personalemøder har vi fokus på, hvornår vi inkluderer og hvornår vi ekskluderer, og handler herpå.
- Personale og bestyrelse har i de sidste 2 år haft fokus på inklusion og det gode fællesskab ved bl.a. udarbejdet en forældre og personaleguide, så vi sikrer "Fællesskaber for alle."
- Vi har fokus på aktiviteter, der inddrager både børnehave og vuggestuebørn via fællessamlinger, bådage, løbedage, temauger og børnejulefrokost m.m.

Evaluering: Evalueres januar 2016 på bestyrelses og personalemøder

5. Pædagogisk IT

Langenæsens børn skal via læringsorienterede spil have kendskab til i-padbrug m.m.

Planlagte ydelser:

Vi har indkøbt læringsorienterede i-padspil, som bruges af alle børn med specielt fokus på, at sprog børn har stor gavn af spillene

Indsatsen evalueres januar 2016 på personalemøde

Evaluering: Evalueres på personale og bestyrelsesmøder i januar 2016.

2.3 Vores lokale indsatsområder

I forbindelse med opfølgning på vores kvalitetsrapport for 2013 har vi besluttet, at vi fremover vil sætte et særligt fokus på følgende i vores dagtilbud:

Udviklings- og tilsynspunkter for 2014:

- **Forpligtende netværk med seks selvejende dagtilbud (20-12-netværket).** *Udviklingspunkt*
Vi vil med fortsættelsen af vores forpligtende netværk sikre, at vi 6 dagtilbud forpligter hinanden på, at vi vil samarbejde omkring Pædagogik, HR, Økonomi og Interessenter, så vi får en endnu bedre kvalitet i vores ydelser.
- **Nytænkning af kostpolitikken i Langenæsen.** *Udviklingspunkt*
Vi vil fortsætte vores økologiomlægning, som vi igangsatte i foråret 2014 i forbindelse med køkkenlederkurset arrangeret af Århus Kommune og Københavns Madhus, så vi serverer sund og kost, som børnene har lyst til at spise. Mætte børn sikrer bedre trivsel, læring og udvikling.
- **Den naturvidenskabelige vinkel på Læreplanstema 5, Natur og Naturfænomener (samt sproglige kompetencer).** *Udviklingspunkt*
Vi vil for at styrke vores børns kompetencer have fokus på læring indenfor matematematik for de 0-6 årige børn. Det skal styrke børnenes chancer for at klare sig godt igennem deres skoletid og dermed være med til at sikre den af Århus Byråd vedtagne 95% målsætning om at alle skal have bedre vilkår for at gennemføre en ungdomsuddannelse.
Vi har i vores aktiviteter og i dagligdagen iøvrigt fokus på naturfænomener, tal, bogstaver, farver, forholdsord, hvor høj, hvor lang, hvor tung m.m.!!

Herudover:

- I forhold til distriktgruppen Læsøesgade har de selvejende dagtilbud Børnely og Langenæsen været primusmotor i at få distriktets arbejde med forebyggelsestrekanten implementeret i Distriktetsgruppens arbejde.

Den bydækkende ambition om tidlig sporing og fokus på at vi skal sikre, at vi når alle børn og familier også de, der har særlige udfordringer, taler rigtig godt sammen med vores udviklingspunkter:

Punkt 1:

Kvalificering af vores kerneydelse gennem samarbejdet med netværket 20-12 skal bl.a. via sprog og inklusionssamarbejde sikre, at vi får et bredere vidensgrundlag og flere redskaber til at sikre, at alle børn også de børn med særlige udfordringer får hurtig og kvalificeret støtte. Her er vores implementering af forebyggelsestrekanten hos personalet i de enkelte dagtilbud et vigtigt redskab.

Punkt 2:

Nytænkning af kostpolitikken, hvor målet er:

- at sikre at alle børn via indtagelse af sund og nærende kost sikres bedre trivsel og udvikling
- at børn via egen deltagelse i tilberedning (de skræller grøntsager til alle en gang ugentligt) får viden om, at det er sund mad vi laver, og at de får lyst til at spise den. Børnene får vist økomærket, og vi taler, om at koen går ude på marken, og at vi ikke behøver at skrælle gulerødderne, når vi skal spise dem.
- at vi via informationer om vores kostindsatser herunder konkrete opskrifter i nyhedsbreve får italesat betydningen af dagtilbuddets og forældrenes fællesansvar i at sikre at børn får sund og nærende kost.

Punkt 3:

Matematik i 0-6 års perspektiv, hvor målet er:

at udfordre det barn, så det bliver så dygtigt som muligt indenfor et område, hvor der traditionelt er stort frafald sendere i skolesystemet, og om at kommunikationen til forældrene være tydelig og forståelig for, således at forældrene bliver aktive deltagere i at støtte deres barns læring og udvikling. Fx lavede vi til forældremødet en film som intro til vores tanker om matematik i 0-6 års perspektiv.

3 Vores lokale indsatsområder – nærmere beskrevet

3.1. Forpligtende netværk med seks selvejende dagtilbud (20-12-netværket).

(Udviklingspunkt)

Det er vigtigt, at vi forholder os til den udfordring som dagtilbud med 1 afdeling det kan være at sikre ideudvikling, sparring i opgaveløsningen.

Mål

Vi vil med fortsættelsen af vores forpligtende netværk sikre, at vi 6 dagtilbud holder hinanden op på at vi vil samarbejde omkring Pædagogik, HR, Økonomi og Interesser, så vi får en endnu bedre kvalitet i vores ydelser.

Pædagogik : Her har vi i forhold til forebyggelse fokus på at anvende forebyggelsestrekanten og inklusionstankerne i vores pædagogiske arbejde i de enkelte huse og påtværs

HR : Her har vi fokus på, at sikre attraktive arbejdspladser ved at arrangere fælles kompetenceudvikling indenfor: Sprog og Inklusion m.m.

Økonomi : Her har vi fokus på at støtte og kompetenceudvikle hinanden som ledere for at sikre, at vi har en stabil økonomi i vores dagtilbud til gavn for kvaliteten af vores kerneydelse.

Interessenter: Her har vi fokus på at styrke hjælpe hinanden med sammen med vores bestyrelser at kvalificere vores samarbejde med Århus Kommune, og ledernes rolle i at sikre, at vores dagtilbud indgår i den vigtige dialog med vores forældre i forhold til at sikre den optimale forebyggelse og in

E: Den ønskede effekt

Styrkelse af opgaveløsningen, så vi gavner netværkets børn i forhold til læreplanstemaerne: Sociale kompetencer og Sprog, sikrer den optimale inklusion, samt styrker forældresamarbejdet. Det er vores mål, at vi i Forældretilfredshedsundersøgelsen 2015 ligger mindst 5 % højere end den kommunale målsætning/ønskede niveau indenfor:

- Andelen af forældre til børn i dagtilbuddet der i høj grad eller meget høj grad mener, at deres barn indgår i et fællesskab med de andre børn i dagtilbuddet (I 2013 var det 95 %)
- Andelen af forældre til børn i dagtilbuddet der er tilfredse eller meget tilfredse med pasningstilbudets indsats for at begrænse mobning (I 2013 var det 97,2 %)
- Andelen af forældre til børn i dagtilbuddet der i høj grad eller meget høj grad mener, at pasningstilbuddet fremmer lige muligheder for alle. (I 2013 var det 84 %)
- Andelen af forældre til børn i dagtilbuddet der er tilfredse eller meget tilfredse med samarbejdet mellem pasningstilbud og hjem. (Sidst var det 90 %)

Vi vil i slutningen af 2015 evaluere resultater af vores indsatser i bestyrelsen og personalet i forbindelse med Århus Kommunes forældretilfredshedsundersøgelse 2015.

Her har vi fokus på effektmålene: Forældresamarbejde, Læring og Udvikling, Rummelighed, samt Trivsel og Sundhed

Y: De planlagte ydelser

- I marts 2015 vil vi afholde kompetenceudviklingsdage for alle pædagoger i 20-12.
- Vi vil fortsat facilitere at vores sprogpædagoggruppe mødes på tværs 2 gange årligt.
- Vi vil starte op med at bruge vores inklusionsvejleder fra Børnely mere aktivt i vidensdelingen mellem pædagogerne på tværs af dagtilbuddene i netværket. Lederne aftaler i forår 2015, hvordan det konkret skal foregå.

Hvorfor har vi valgt disse aktiviteter?

- Det er vores erfaring, at pædagogerne på kompetenceudviklings dagene og i sproggruppen får god ny faglig viden til brug i dagligdagen. Emnet for kompetenceudviklingsdagene i 2015 er endnu ikke fastlagt.
- Det er vores erfaring, at der foregår en god sparring og ideudvikling med udgangspunkt i udfordringer i de enkelte dagtilbud, men også i forhold til at udføre de tiltag i praksis, som sprogpædagogerne får kendskab til på §4a møderne i de forskellige området, som 20-12s dagtilbud befinder sig i.

- Disse gode erfaringer vil vi nu overføre til arbejdet med inklusion, idet vi forventer, at vidensdeling indenfor inklusionsfeltet vil give de samme gode resultater, som vores allerede igangsatte sprogsamarbejde.

O: Organisering af indsatsen

Sprogpædagogerne mødes 2 gange årligt sammen med 1 dagtilbudsleder.

Et udvalg i ledergruppen planlægger kompetenceudviklingsforløbene. Der er altid eksterne undervisere på forløbene.

Lederne igangsætter processen indenfor inklusionsfeltet i forår 2015.

R: Konsekvenser for ressourcer

Udgifterne til kompetenceudviklingen afholdes af de enkelte dagtilbud og er i størrelsesordenen 6000 kr. pr. dagtilbud. Derudover er der umiddelbart kun udgifter til vikarer, når pædagogerne deltager i kompetenceudvikling og møder.

3.2 : Nytænkning af kostpolitikken i Langenæsen. *Udviklingspunkt*

Mål:

Det er vores overordnede mål at sikre at vores kosttilbud udvikles, så det lever op til vores krav om en sund og nærende kost, og giver børnene lyst til at spise. Vi vil fortsætte vores økologioplægning, som vi igangsatte i foråret 2014 i forbindelse med køkkenlederkurset arrangeret af Århus Kommune og Københavns Madhus, så vi holder fast i at vores økologiprocent er over 90 %.

Vi vil sikre:

- at vores eftermiddagsmåltid bliver et langtidsmættende måltid.
- at alle børn via indtagelse af sund og nærende kost sikres bedre trivsel og udvikling
- at børn via egen deltagelse i tilberedning får viden om, hvad der er sund mad og får lyst til at spise.
- at vi via informationer om vores kostindsatser herunder konkrete opskrifter i vores nyhedsbreve får italesat betydningen af dagtilbuddets og forældrenes fællesansvar i at sørge for at børnene får sund mad.

E: Den ønskede effekt

- **Hvem** skal indsatsen gavne (fx forbedrede resultater hos børnene og de unge)?

Børnenes sundhed herunder vil vi have fokus på risiko for overvægt hos børnene.

Børnenes kendskab til sund mad og erfaring med at deltage i madlavning

Børnenes trivsel, herunder styrkelsen af inklusionen i Langenæsen

Det er vores mål, at vi i Forældretilfredshedsundersøgelsen 2015 ligger mindst 5 % højere end den kommunale målsætning/ønskede niveau indenfor:

- Andelen af forældre til børn i dagtilbuddet der i høj grad eller meget høj grad mener, at deres barn indgår i et fællesskab med de andre børn i dagtilbuddet (I 2013 var det 95 %)
- Andelen af forældre til børn i dagtilbuddet der i høj grad eller meget høj grad mener, at pasningstilbuddet fremmer lige muligheder for alle. (I 2013 var det 84 %)
- Andelen af forældre til børn i dagtilbuddet der er tilfredse eller meget tilfredse med deres barns trivsel i dagtilbuddet (I 2013 var det 97,5 %)
- Andelen af forældre til børn i dagtilbuddet der er tilfredse eller meget tilfredse med frokostordningen i dagtilbuddet (I 2013 var det 100 %)
- Det er vores mål, at vi som i 2013 stadig har 0 % børn med overvægt ved skolestart.

Vi vil i slutningen af 2015 evaluere resultater af vores indsatser i bestyrelsen og personalet i forbindelse med Århus Kommunes forældretilfredshedsundersøgelse 2015 og kvalitetsrapporten. Her har vi specielt fokus på effektmålene: Trivsel og Sundhed samt Forældresamarbejde

Y: De planlagte ydelser

- 1.Vi arbejder med at udvikle på den allerede implementerede økologiske tankegang i madplanlægningen.
- 2.Vi vil revidere vores kostpolitik, så den tager højde for vores økologiomlægning
- 3.Vi vil i nyhedsbreve beskrive vores nye praksis omkring økologiomlægningen for at inspirere forældrene til at bruge tankerne i hjemmet også, herunder jævnligt bringe opskrifter i nyhedsbrevene.
- 4.Vi vil forbedre kommunikationen af vores gode måltider ved for fremtiden at lave en madplan med billeder af, hvad vi skal have at spise i ugens løb.
- 5.Vi vil gøre vores eftermiddagsmåltid mere langtidsmættende- mere rugbrød med smørepålæg
- 6.Vi vil igangsætte aktiviteter, hvor børnene er med til at skrælle grøntsager og undervejs italesætte, hvordan man tilbereder mad og give dem kendskab til råvarerne.

Hvorfor har vi valgt disse aktiviteter?

Eftermiddagsmåltidet.

Vi har erfaring for, at det er afgørende for børnenes trivsel, både her og i sidst på dagen i hjemmet at eftermiddagsmåltidet bliver et mere langtidsmættende måltid.

Kommunikation til forældre:

Vi vurderer, at det er afgørende for børnenes trivsel, at også forældrene bakker op om vores økologiomlægning.

Inddragelse af børnene i madlavningen:

Vi har erfaring for, at børnenes interesse og lyst til kendt og ukendt mad styrkes, når de selv er med til at tilberede den.

Vi forventer følgende umiddelbare resultater:

- Forsat fuld opbakning fra forældrene til vores økologiomlægning og vores fuldkosttilbud i det hele taget.
- Børnene har lyst til at deltage i skrælleprojekterne og lyst til at være med til at tale om den mad, som de er med til at tilberede.

O: Organisering af indsatsen

- Køkkenlederen og den måltidsansvarlige sætter de overordnede rammer for indholdet i vores kosttilbud, samt laver et oplæg til vores nye kostpolitik.
- Køkkenlederen står for daglig planlægning de enkelte måltider under hensyn til den viden han har opnået på økologikurset.
- Den måltidsansvarlige igangsætter skrælleprojekterne sammen med køkkenlederen

R: Konsekvenser for ressourcer

- En stigning på 10% i årlige madudgifter, p.g.a. forøgelsen af økologiprocenten.
- Ekstra udgifter p.g.a. forbedringen af vores eftermiddagsmåltid, dækkes af en forhøjelse af ekstrabetalingen til eftermiddagsmaden fra 100-150 kr./måned.

3.3 Naturvidenskab i hverdagen - matematik i 0-6 års perspektiv

Udviklingspunkt

Mål

Vi vil for at styrke vores børns kompetencer have fokus på læring indenfor matemematik for de 0-6 årige børn. Det skal styrke børnenes chancer for at klare sig godt igennem deres skoletid og dermed være med til at sikre den af Århus Byråd vedtagne 95% målsætning om at alle skal have bedre vilkår for at gennemføre en ungdomsuddannelse.

Vi fokuser på: At børnene skal lære sin omverden at kende: Vi har i vores aktiviteter og hverdag fokus på tal, bogstaver, farver, forholdsord, hvor høj, hvor lang, hvor tung m.m.!!

E: Den ønskede effekt

Vi vil styrke børnenes kompetencer indenfor læreplanstemaerne Natur og Naturfænomener, samt Sprog herunder lyst til at beskæftige sig med matematikkens verden.

Det er vores mål, at vi i Forældretilfredshedsundersøgelsen at vi som i 2013 i næste undersøgelse i 2015 ligger mindst 5 % højere end den kommunale målsætning/det ønskede niveau indenfor:

- Andelen af forældre til børn i dagtilbuddet der er tilfredse eller meget tilfredse med pasningstilbuddets indsats for at stimulere dit barns lyst til at lære? (I 2013 var det 98 %)
- Andelen af forældre til børn i dagtilbuddet der er tilfredse eller meget tilfredse med pasningstilbuddets indsats for at udfordre det enkelte barn? (I 2013 var det 95 %)

Vi vil i slutningen af 2015 evaluere resultater af vores indsatser i bestyrelsen og personalet i forbindelse med Århus Kommunes forældretilfredshedsundersøgelse 2015, samt evaluere matematikaktiviteterne i personalegruppen:

Viser børnene interesse i at deltage og har de fået styrket deres kompetencer?

Her har vi fokus på effektmålene: Læring og udvikling.

Y: De planlagte ydelser

- I aktivitetsgrupperne, ved borddækning og i legeaktiviteter vil vi motivere børnene til at bruge matematiske begreber ved at de voksne i talesætter begreberne.

Vi har på personalemøde haft fokus på vidensdeling vedr. gode ideer til matematikaktiviteter.

bl.a. via artikler fra Fagbladet Børn og Unge, samt Matematik Temabrev fra Pædagogik og Integration.

Det er vores forventning, at fokus på matematik kommer til at betyde, at matematik bliver en vigtig del af vores hverdag, så de voksne understøtter at vi:

- tæller, hvor mange børn er vi i dag
- taler om at vi skal rydde 5 ting op og at der må være 5 børn på gyngen og i pudrummet.
- måler hvor langt bordet er og hvor høje vi er, måler hvor langt og hvor hurtigt vi løber
- laver aktiviteter, hvor børnene skal finde 4 gule ting, 5 runde ting etc.

O: Organisering af indsatsen

Ledelsen har det overordnede ansvar for at holde tråden gennem hele året via tjek på den daglige praksis, samt at skabe fokus på emnet på personalemøder, via artikler, opfordring til personale deltagelse i de kurser, som vi forventer kommer i årets løb, da det jo også er et indsatsområde i Børn og Unge som helhed.

R: Konsekvenser for ressourcer: Beskedne kursusudgifter og tid til planlægning af aktiviteter på stuemøder

Med venlig hilsen Bestyrelsen, Ledelsen og Personalet i Langenæsen